

CYBER SECURITY

STRATEGJIA SHTETERORE PER SIGURI KIBERNETIKE DHE PLANI I VEPRIMIT TE NJE SHTETI

QERSHOR 2017

**PERGATITUR NGA: RRUSTEM SHEHU
STUDENT I VITIT TE III, UBT-CERT INTERNSHIP**

PERMBAJTJA

- HYRJE.....2
- VISIONI.....3
- ANALIZA.....4
- OBJEKTIVAT.....5
- IMPLEMENTIMI, MONITORIMI I STRATEGJISE.....7
- KAPACITETI INSTITUCIONAL.....8
- INDIKATORET PER MONITORIM DHE VLERSIM.....9
- BURIMET E INFORMIMIT DHE MJETET MATSE.....10
- PLANI I VEPRIMIT.....11

HYRJE

- PAS SULMEVE KIBERNETIKE QE NDODHIN VAZHDIMISHT NEPER BOTE, DHE SHKAKTOJNE DEME TE NDRYSHME DUKE FILLUAR NGA KOMPANITE E DERI TE INSTITUCIONET E SHTETIT LIND NEVOJA PER KIJIMIN E NJE STRATEGJIE E CILA DO TE MBRONTE SHTETIN NGA SULMET E KESAJ FUSHE.
- NE DITET E SOTME CDO SHTET KA NJE STRATEGJI PER MBROJTJEN E QYTETAREVE NGA RREZIQET E KETI LLOJI.

VISIONI

- SHTETI DUHET TE SIGUROJE NJE MBROJTJE TE MIRE NDAJ KERCENIMEVE KIBERNETIKE , NE KETE MENYRE MUND TE PARANDALOHEN SULME TE NDRYSHME TE KESAJ FUSHE , DHE KJO ARRIHET DUKE BASHKPUNUAR ME PARTNERE VENDOR DHE SHTETE TE NDRYSHME.

ANALIZE

- ME AVANCIMIN E TEKNOLOGJISE DHE SHTRIRJA E SAJ NE FUSHA TE NDRYSHME SI NE ATE TE SISTEMIT ENERGETIK DHE TE TJERA FUSHA TE NDJESHME RRIKET EDHE RREZIKU PER QASJE TE PALEJUAR NE ATO PAISJE TEKNOLOGJIKE DUKE LESHUAR NDONJE SULM KIBERNETIK QE MUND TE REZULTOJE ME PASOJA TE MEDHA.
- NDER INFRASTRUKTURAT KRITIKE TE NJE SHTETI JANE :
 - SISTEMI ENERGETIK
 - TEKNOLOGJIA E INFORMACIONIT
 - UJI
 - RENDI DHE SIGURIA PUBLIKE

OBJEKTIVAT

- SIGURIMI I VEQANT PER SISTEMIN ENERGETIK NGA NJE EKIP PROFESSIONAL TE KESAJ FUSHE
- MBROJTJA E INFORMACIONEVE KRITIKE-PRIORITETI KRYESOR NE SIGURIN KIBERNETIKE
- ALARMIMI- NJOFTIMI PER SULME QE MUND TE NDODHIN
- FORMIMI I EKIPIT PER ZGJEDHJEN E INCIDENTEVE TE SIGURISE KIBERNETIKE

IMPLEMENTIMI, MONITORIMI I STRATEGJISE

- PROCESI I IMPLEMENTIMIT TE STRATEGJISE DO TE SYNOJE PERMBUSHJEN E OBJEKTIVAVE DHE AKTIVITETEVE
- PROCESI I MONITORIMIT DHE VLERSIMIT TE STRATEGJISE PERFSHINE KETO FUSHA:
 - 1 KAPACITETI INSTITUCIONAL
 - 2 INDIKATORET E MONITORIMIT DHE VLERSIMIT
 - 3 BURIMET E INFORMIMIT DHE MJETET MATESE

KAPACITETI INSTITUCIONAL

- INSTITUCIONET DO TE MONITOROJNE INDIKATORET E STRATEGJISE PER SIGURI KIBERNETIKE
- MINISTRITE PERKATESE DO TE JENE PERGJEGJESE PER MONITORIMIN DHE VLERSIMI E AKTIVITETEVE
- ORGANIZATAT JOQEVERITARTE DO TE MARRIN PJES NE PROCESIN E MONITORIMIT DHE VLERSIMIT

INDIKATORET PER MONITORIM DHE VLERESIM

- LIGJET PERKATESE QE KAN HYRE NE FUQI PAS MIRATIMIT TE STRATEGJISE
- NUMRI I PERSONELIT TE TRAJNUAR PER SIGURINE KIBERNETIKE
- NUMRI I PROJEKTEVE DHE PROGRAMEVE PER SIGURI KIBERNETIKE
- NUMRI I RAPORTIT TE MONITORIMIT DHE VLERSIMIT NGA STRATEGJIA PER SIGURI KIBERNETIKE
- NUMRI I AKTIVITETEVE NDERKOMBETARE PER SIGURI KIBERNETIKE

BURIMET E INFORMIMIT DHE MJETET MATESE

- TE DHENAT STATISTIKORE NGA AKTERET E NDRYSHEM TE SIGURISE KIBERNETIKE
- RAPORTI I ZBATIMIT TE STRATEGJISE
- ANKETA PER NIVELIN E NJOHURIVE TE QYTETAREVE TE SHTETIT NE FUSHEN E SIGURISE KIBERNETIKE

PLANI I VEPRIMIT

- PLANI I VEPRIMIT ZBATOHEK NE KUADER TE KORNIZAVE TE PERCAKTUAR ME STRATEGJINE SHETRORE PER SIGURIN KIBERNETIKE
- PLANI I VEPRIMIT DUHET TE RISHIKOHET NE FUND TE CDO VITI NE MENYRE QE TE SIGUROHET ZBATUESHMERIA E STRATEGJISE NE PERPTHJE ME TRENDET VENDORE DHE NDERKOMBETARE.
- PLANI I VEPRIMIT PER IMPLEMENTIMIN E KESAJ STRATEGJIE PERBMAN:
 - ZBATIMI I OBJEKTIVAVE
 - OBJEKTIVAT SPECIFIK
 - AKTIVITETE KONKRETE PER IMPLEMENTIM
 - CAKTIMI I KOHES PER SECILIN AKTIVITET
 - CAKTIMI I BURIMEVE FINANCIARE PER ZHVILLIMIN E AKTIVITETEVE
 - PERCAKTIMI I INDIKATOREVE PER IMPLEMENTIM TE SECILIT OBJEKTIV DHE AKTIVITET

